

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 28/07-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. januára 2008 prerokoval prijatú sťažnosť V. L., K., zastúpenej advokátom JUDr. M. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 **p o r u š i l** základné právo V. L., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. V. L. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 120 000 Sk (slovom stodvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice - okolie **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. V. L. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 936 Sk (slovom osemtisícdeväťstotridsaťšesť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice - okolie p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. H. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 28/07-9 z 21. marca 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. L., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania v predmetnej veci (ktoré sa začalo 11. januára 1995 a týka sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva) v postavení žalobkyne. Vec nebola dosiaľ meritórne rozhodnutá ani na súde prvého stupňa.

Sťažovateľka proti postupu okresného súdu podala 16. júna 2003 a 12. júla 2004 sťažnosti na prietahy v konaní adresované predsedovi okresného súdu. Uvedený postup okresného súdu považuje za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95, nariadil okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov, zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní označených práv sťažovateľky, priznal jej finančné zadostučinenie v sume 165 000 Sk a náhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 12. novembra 2007 písomne vyjadril predseda okresného súdu. K tomuto stanovisku sa 20. novembra 2007 vyjadril právny zástupca sťažovateľky.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní - vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva - ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, zo spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 29/95, ako aj z písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav konania v posudzovanej veci:

A.

Sťažovateľka je žalobkyňou v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktoré sa začalo na jej návrh 12. januára 1995.

Okresný súd 12. apríla 1995 zaslal žalovanému návrh na vyjadrenie, ktoré bolo doručené okresnému súdu 25. apríla 1995.

Okresný súd 12. mája 1995 stanovil termín pojednávania na 22. máj 1995.

Žalovaný 17. mája 1995 oznámil okresnému súdu, že zastupovaním poveril advokátku JUDr. E. V.

Pojednávanie konané 22. mája 1995 (prítomní sťažovateľka a jej právna zástupkyňa) bolo na žiadosť žalovaného (žiadal lehotu na oboznámenie sa jeho advokátky so sporom), odročené na neurčito.

Predseda okresného súdu 1. júna 1995 vec prideliť sudkyni JUDr. G. V.

Okresný súd 6. júna 1995 požiadal Obecný úrad T. (ďalej len „obecný úrad“) a aj žalovaného o informáciu o spornej nehnuteľnosti (obecný úrad podal informáciu 14. júna 1995 a žalovaný 22. júna 1995).

Sťažovateľka 22. júna 1995 požiadala o oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku.

Okresný súd 12. októbra 1995 stanovil termín pojednávania na 6. november 1995.

Žalovaný (na výzvu okresného súdu z 12. októbra 1995) predložil 18. októbra 1995 požadované kúpnopredajné zmluvy.

Na pojednávaní konanom 6. novembra 1995 boli vypočutí účastníci. Pojednávanie bolo odročené za účelom predloženia špecifikácie investície vlozenej do predmetu sporu matkou žalovaného.

Sťažovateľka 7. novembra 1995 uznala investície vložené do nehnuteľnosti matkou žalovaného vo výške 50 000 Sk.

M. U. 9. januára 1996 navrhla, aby bola pripustená do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného, lebo si žalobou podanou na okresnom súde uplatňuje určenie vlastníckeho práva v rozsahu 1/3 k spornej nehnuteľnosti.

Predseda okresného súdu 16. apríla 1997 pridelil vec sudcovi JUDr. J. I.

Okresný súd uznesením zo 17. apríla 1997 ustanovil znalca Ing. arch. E. M. na vypracovanie posudku o hodnote predmetu sporu v lehote 30 dní.

Okresný súd 23. apríla 1997 zistil, že spor o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (navrhovateľka M. U.) je vedený pod sp. zn. 7 C 733/95. Vec nie je ešte právoplatne skončená.

Žalovaný 14. mája 1997 požiadal o oslobodenie od platenia preddavku na trovy konania.

Podľa záznamu zo 4. júna 1997 č. 1. 53 vec sp. zn. 7 C 733/95 nie je ešte právoplatne skončená. Prebieha odvolacie konanie.

Znalec 2. júla 1997 predložil znalecký posudok č. 104/97 z 1. júla 1997.

Okresný súd 21. júla 1997 (na urgenciu sťažovateľky) oznámil sťažovateľke, že do rozhodnutia o odvolaní vo veci sp. zn. 7 C 733/95 nemôže nariadiť termín pojednávania.

Predseda okresného súdu 12. januára 1998 vec pridelil sudkyni JUDr. A. Č.

Súdny spis sp. zn. 8 C 29/95 bol 3. marca 1998 predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) kvôli odvolaciemu konaniu vo veci sp. zn. 7 C 733/95 a vrátený späť 9. júna 1999.

Podpredseda okresného súdu 8. júla 1999 pridelil vec JUDr. V.

Rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa vo veci sp. zn. 7 C 733/95, bol vydaný 13. marca 2001 a právoplatnosť nadobudol 16. mája 2001.

Vo veci konajúca sudkyňa 6. septembra 2001 žiadala k veci pripojiť súdne spisy sp. zn. 7 C 733/95 a sp. zn. 8 C 178/90.

Okresný súd 22. januára 2002 nariadil termín pojednávania na 12. marec 2002 a požiadal Okresné úrady práce K. a K., ako aj obecný úrad o podanie informácie (informácia mu bola podaná 20. februára 2002, 21. februára 2002 a 26. februára 2002).

Okresný súd 22. januára 2002 zaslal právnym zástupcom účastníkov konania na vyjadrenie znalecký posudok č. 104/97.

Miestny úrad miestnej časti K. (ďalej len „miestny úrad“) 8. februára 2002 predložil okresnému súdu charakteristiku sťažovateľky.

Žalovaný 8. marca 2002 predložil okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku.

Pojednávanie konané 12. marca 2002 (prítomní účastníci a ich právni zástupcovia) bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na neurčito za účelom vykonania pokusu o uzatvorenie sporu dohodou. Ak k dohode nedôjde, účastníci predložia okresnému súdu návrh na doplnenie dokazovania.

Právny zástupca sťažovateľky 9. apríla 2002 oznámil okresnému súdu, že k dohode nedošlo, a žiadal nariadiť dokazovanie na zistenie všeobecnej ceny nehnuteľností tvoriacich predmet sporu.

Okresný súd 24. februára 2003 požiadal zamestnávateľa žalovaného o oznámenie jeho príjmov; sťažovateľku o zdokladovanie jej pracovného zaradenia a predloženie daňových priznaní za roky 2001 a 2002; a právneho zástupcu žalovaného o aktuálny výpis z listu vlastníctva (sťažovateľka predložila požadované 18. marca 2003, zamestnávateľ žalovaného 20. marca 2003).

Okresný súd 18. júna 2003 urgoval žalovaného na predloženie listu vlastníctva (predložený 27. júna 2003).

Okresný súd uznesením z 23. septembra 2003 nariadil znalecké dokazovanie na určenie aktuálnej ceny nehnuteľnosti a za znalca ustanovil Mgr. J. N. (spis bol znalcovi zaslaný 3. októbra 2003).

Znalec doručil okresnému súdu 10. novembra 2003 znalecký posudok č. 133/2003.

Okresný súd uznesením z 26. novembra 2003 určil znalcovi znalečné (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30. decembra 2003).

Okresný súd 26. novembra 2003 stanovil termín pojednávania na 13. január 2004.

Okresný súd 27. novembra 2003 vyzval účastníkov konania na vyjadrenie sa k zaslanému znaleckému posudku (sťažovateľka predložila vyjadrenie 17. decembra 2003).

Na pojednávaní konanom 13. januára 2004 (prítomní účastníci konania a právny zástupca žalovaného) žalovaný oznámil, že voči znaleckému posudku nemá pripomienky a sťažovateľka oznámila, že *„zvažuje vzhľadom na hodnotu nehnuteľnosti aj späťvzatie žaloby, avšak predtým (...) žiada, aby jej bola poskytnutá krátka lehota za účelom právnej rady (...) v konaní zástupcu v súčasnosti nemá“*. Pojednávanie bolo odročené na 27. január 2004.

Na pojednávaní konanom 27. januára 2004 (prítomní účastníci konania a právny zástupca žalovaného) sťažovateľka uviedla vyššiu hodnotu nehnuteľnosti ako znalec a žalovaný prehlásil, že má financie na vyplatenie podielu sťažovateľky. Okresný súd požiadal účastníkov konania na predloženie otázok pre znalca a pojednávanie odročil na 23. marec 2004.

Sťažovateľka predložila 9. februára 2004 otázky pre znalca. Tieto boli dané 11. marca 2004 na vedomie žalovanému a 18. marca 2004 boli predložené znalcovi.

Na pojednávaní konanom 23. marca 2004 (prítomní účastníci konania, právny zástupca žalovaného a znalec) sa účastníci zaoberali znaleckým posudkom a z neho vyplývajúcej ceny nehnuteľnosti. Sťažovateľka súhlasila s príkázaním nehnuteľnosti do vlastníctva žalovaného, žiadala vyplatenie sumy 900 000 Sk, a nie len 500 000 Sk, ktoré vyplývali zo znaleckého posudku. Pojednávanie bolo odročené na 27. apríl 2004.

Sťažovateľka 21. apríla 2004 predložila *„stanovisko k odôvodneniu znaleckého posudku znalcom dňa 23. 3. 2004“* a 27. apríla 2004 telefonicky ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní.

Pojednávanie konané 27. apríla 2004 (prítomní žalovaný a jeho právny zástupca) bolo odročené na 25. máj 2004.

Okresnému súdu bola 19. mája 2004 doručená „*námietka zaujatosti sudkyne*“ podaná sťažovateľkou. Pojednávanie stanovené na 25. máj 2004 okresný súd zrušil, čo telefonicky oznámil účastníkom.

Námietka sťažovateľky bola 21. júla 2004 predložená krajskému súdu.

Súdny spis spolu s uznesením krajského zo 4. augusta 2004 bol doručený okresnému súdu 10. augusta 2004 (krajský súd rozhodol, že sudkyňa nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci).

Okresný súd v dobe od 1. decembra do 24. decembra 2004 doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania. Súčasne ich vyzval na oznámenie ďalších návrhov na doplnenie dokazovania. Znalca požiadal o oznámenie, aký vplyv mala zmena vyhlášky o stanovení všeobecnej ceny majetku (od 1. septembra 2004 nadobudla účinnosť vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov) na závery jeho znaleckého posudku. Znalec 30. novembra 2004 oznámil že „*tieto zmeny nemajú žiadny vplyv*“ a že „*všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti, vyčíslenú v znaleckom posudku je preto možné považovať aj v tomto čase za aktuálnu*“.

Okresný súd 13. januára 2005 urgoval zaslanie ďalších návrhov účastníkov na dokazovanie. Sťažovateľka 17. januára 2005 písomne žiadala, aby bola stanovená „*hodnota domu (...) v trhovej cene*“.

Okresný súd 31. marca 2005 stanovil termín pojednávania na 27. apríl 2005 a súčasne oznámil účastníkom konania zmenu vo veci konajúceho sudcu (vec bola pridelená Mgr. A. S.).

Sťažovateľka 18. apríla 2005 požiadala okresný súd o „*ustanovenie zástupcu z radov advokátov*“ a o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd 20. apríla 2005 požiadal miestny úrad o podanie informácie o majetkových pomeroch sťažovateľky (sťažovateľku požiadal o predloženie potvrdenia o jej majetkových pomeroch na predpísanom tlačive). Sťažovateľka požadované doklady predložila 20. apríla 2005.

Na pojednávaní konanom 27. apríla 2005 (prítomní účastníci a právny zástupca žalovaného) sa okresný súd zaoberal uvedenými žiadosťami sťažovateľky. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že termín bude určený po rozhodnutí súdu o žiadostiach sťažovateľky.

Miestny úrad 3. mája 2005 predložil „*charakteristiku*“ sťažovateľky (majetkové pomery sťažovateľky mu nie sú známe). Zamestnávateľ sťažovateľky 30. mája 2005 predložil súdu požadované doklady.

Okresný súd 18. mája 2005 vyzval zamestnávateľa sťažovateľky o podanie informácie o jej príjmoch za roky 2003 a 20004.

Okresný súd uznesením 22. júna 2005 priznal sťažovateľke oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a uznesením zo 4. júla 2005 jej za právneho zástupcu ustanovil advokátku JUDr. K. P.

Okresný súd 3. augusta 2005 stanovil termín pojednávania na 30. september 2005. Ustanovená právna zástupkyňa 27. septembra 2005 nahliadla so súdneho spisu.

Na pojednávaní konanom 30. septembra 2005 (prítomní účastníci a ich právni zástupcovia) sťažovateľka žiadala vypracovanie nového znaleckého posudku. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že sťažovateľka v lehote 5 dní oznámi „*na aké skutočnosti žiada, aby bol vypracovaný znalecký posudok*“.

Okresný súd uznesením z 30. septembra 2005 priznal znalcovi znalečné za posudok z 1. júla 1997.

Sťažovateľka 3. októbra 2005 oznámila súdu spisovú značku konania vedeného proti žalovanému vo veci zvýšenia výživného pre ich maloleté deti a 4. novembra 2005 predložila „*Podanie vo veci samej*“, v ktorom žiada o vypracovanie nového kontrolného znaleckého posudku.

Žalovaný 30. novembra 2005 oznámil okresnému súdu zmenu svojho právneho zástupcu (svojím zastupovaním poveril advokátku JUDr. I. R.).

Okresný súd uznesením z 25. novembra 2005 ustanovil „*na zistenie a určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti (trhovej)*...“ znalca Ing. J. B.

Znalec 30. marca 2006 predložil okresnému súdu znalecký posudok č. 15/2006.

Okresný súd 24. apríla 2006 zaslal znalecký posudok účastníkom konania na vyjadrenie a súčasne im zaslal aj uznesenie z 24. apríla 2006 o znalečnom.

Okresný súd zaslal 4. mája 2006 spis ústavnému súdu.

Spis bol vrátený ústavným súdom 16. mája 2006.

Vyjadrenie žalovaného k znaleckému posudku a jeho odvolanie proti uzneseniu o odmene znalcovi bolo doručené 19. mája 2006.

Okresný súd 26. mája 2006 predložil spis krajskému súdu.

Krajský súd 27. apríla 2007 vydal uznesenie, ktorým potvrdil uznesenie o odmene znalcovi. Spis bol vrátený okresnému súdu 26. júna 2007.

Okresný súd listom z 28. júna 2007 vyzýval účastníkov konania, aby doplnili prípadné návrhy na doplnenie dôkazov a aby sa vyjadrili k znaleckému posudku.

Podaním doručeným okresnému súdu 10. júla 2007 sťažovateľka žiadala doplniť znalecký posudok o zistenie trhovej hodnoty nehnuteľnosti porovnávacou metódou.

Okresnému súdu bolo 25. júla 2007 doručené podanie žalovaného. Ten nenavrhol žiadne dôkazy a žiadal, aby okresný súd nariadil pojednávanie a rozhodol vo veci.

Okresný súd listom z 28. septembra 2007 vyzýval znalca na vyjadrenie, či môže znalecký posudok doplniť o zistenie trhovej hodnoty nehnuteľnosti porovnávacou metódou.

Okresnému súdu bola 15. októbra doručená odpoveď znalca, v ktorej uviedol, že k uvedenému doplneniu posudku je potrebné získať najmenej tri kúpne zmluvy na podobné nehnuteľnosti v danom mieste, avšak pre neho sú tieto doklady nedostupné.

Podľa vyjadrenia sťažovateľky doručeného okresnému súdu 6. novembra 2007 má znalec možnosť zadovážiť si príslušné listiny z katastra nehnuteľností.

B.

Predseda okresného v odpovedi sp. zn. Spr. 2087/03 zo 16. októbra 2003 na sťažovateľkinu sťažnosť na priet'ahy v konaní z 18. júna 2003 uviedol: *„V predmetnej veci a to vychádzajúc zo zberného spisu tunajšieho súdu, keďže spis sa nachádza v zmysle uznesenia zo dňa 23. 9. 2003 u znalca za účelom posúdenia a určenia všeobecnej ceny nehnuteľnosti, doposiaľ rozhodnuté nebolo, nakoľko účastníci konania namietali pôvodný znalecký posudok.*

Konanie bolo v tejto veci prerušené z dôvodu vedeného konania na tunajšom súde pod sp. zn. 7 C 733/95, nakoľko predmetná vec v našom konaní súvisela s vyššie uvedenou vecou. Konanie vo veci 7 C 733/95 po rozhodnutí o odvolaní nadobudlo právoplatnosť.

Vzhľadom k tomu, že od podania návrhu do začatia konania po prerušení konania nastali zmeny pomerov aj u účastníkov konania, ako aj došlo k zmene stavu nehnuteľností, boli účastníci konania v roku 2003 opakovane vyzývaní na zdokladovanie svojich pomerov, ako aj zdokladovanie aktuálnosti stavu nehnuteľnosti a to predložením listinných dôkazov, za účelom získania podkladov na určenie všeobecnej ceny predmetnej nehnuteľnosti.

Po dôjdení znaleckého posudku bude určený termín pojednávania.

Vzhľadom na skutočnosť, že celý spis bol postúpený ustanovenému znalcovi, nemôžem zhodnotiť, či vo veci sú prieťahy. Až po vrátení spisu súdnym znalcom Vám oznámim, či Vaša sťažnosť je dôvodná a na základe toho budú zo strany súdu prijaté opatrenia.“

Na žiadosť sťažovateľky bola sťažnosť prešetrená. V odpovedi sp. zn. Spr. 2089/04 z 13. septembra 2004 predseda okresného súdu po rekapitulácii priebehu konania uviedol: „Z uvedeného prehľadu vyplýva, že i napriek tomu, že sa vo veci konalo, boli zistené prieťahy v konaní a to najmä z dôvodu, že v danej veci dochádzalo v dôsledku rozvrhu práce k zmenám prejednávajúcich sudcov ako aj zaťaženosti jednotlivých sudcov.

Z týchto dôvodov hodnotím Vašu sťažnosť ako dôvodnú z objektívnych príčin.“

III.

1. Predmetom konania vedeného ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 29/95 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

2. Predseda okresného súdu k predmetu sťažnosti vo svojom vyjadrení z 12. novembra 2007 uviedol: „Vecná stránka sťažnosti je podrobne opísaná v sťažnosti sťažovateľky, ktorá presne chronologicky uviedla jednotlivé úkony súdu vo veci. K tomuto je potrebné poznamenať, že dĺžka konania bola ovplyvnená jednak častou zmenou prejednávajúcich sudcov, ako to bolo uvedené v odpovedi tunajšieho súdu na sťažnosť

sťažovateľky, zmenami právnych zástupcov u účastníkov konania, ako aj dvoma znaleckými posudkami a jedným kontrolným znaleckým posudkom. Ďalej je potrebné poznamenať, že každý z prejednávajúcich sudcov mal v tom čase minimálne 400 vecí v senáte. V súčasnosti vec prejednáva šiesty sudca, JUDr. S., ktorej vec bola pridelená 2. 3. 2005.“

3. Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne reagujúc (z 20. novembra 2007) na vyjadrenie okresného súdu uviedla: „Z doručeného vyjadrenia vyplýva, že Okresný súd Košice - okolie v podstate nepopiera, že by v predmetnom konaní boli prietahy. Ako dôvod týchto prietahov uvádza aj skutočnosť, že v konaní sa 6 krát zmenil prejednávajúci sudca, ktorí súd zavalení množstvom práce. Uvedený dôvod však nemôže byť ospravedlnením pre prietahy v konaní. Je absolútne nepodstatné, že v konaní boli vyhotovené dva znalecké posudky a navyše jeden kontrolný. Vyžadoval si to objasnený skutkový stav. Rovnako sa na prietahy v súdnom konaní nemohla mať vplyv výmena právneho zástupcu, pretože to nie je dôvod pre opakovanie procesných úkonov či dokazovanie.“

4. Judikatúra ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

4.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetné občianskoprávne konanie sa začalo 12. januára 1995, teda pred vyše 11 rokmi, a k dnešnému dňu nie je skončené na súde prvého stupňa.

4.2 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú na rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom konania je prerokovanie a rozhodnutie občianskoprávnej veci (zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva) vedenej pod sp. zn. 8 C 29/95. Ústavný súd je toho názoru, že namietané konanie vzhľadom na jeho predmet a skutkovú náročnosť možno hodnotiť ako čiastočne zložitú vec, ktorá mala určitý vplyv na celkový priebeh konania. Zisťovanie (identifikácia) predmetu sporu, zisťovanie majetkových pomerov účastníkov sporu, rozhodovanie o námietke predpojatosti sudcu, návrhy účastníkov na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, resp. žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu a nariadenie troch znaleckých dokazovaní neboli však rozhodujúcimi skutočnosťami vplývajúcimi na dĺžku konania a nemôžu ospravedlniť jeho celkovú doterajšiu dĺžku.

4.3 Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

4.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľkou namietaných skutočností, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom konaní došlo k priet'ahom predovšetkým:

- od 6. novembra 1995 (pojednávanie) do 17. apríla 1997 (ustanovenie znalca), t. j. v trvaní viac ako 17 mesiacov;
- od 16. mája 2001 (právoplatnosť rozsudku vo veci sp. zn. 7 C 733/95) do 22. januára 2002 (predvolanie na pojednávanie), t. j. v trvaní viac ako 6 mesiacov;
- od 9. apríla 2002 (oznámenie advokáta) do 24. februára 2003 (výzva okresného súdu), t. j. v trvaní viac ako 10 mesiacov;

keď bol okresný súd bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný (resp. nevykonával úkony priamo smerujúce k rozhodnutiu v merite veci), teda v priebehu dvoch rokov

a deviatich mesiacov neboli vykonané vo veci žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas súdneho konania nachádzala. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené výlučne zložitou vecou a ani správaním účastníkov konania, ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prieťahy, nemožno akceptovať. Skutočnosť, že okresný súd mal problémy (vysoký počet nevybavených vecí), ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôžu byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Ústavný súd súčasne zdôrazňuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa trvá tak dlho, ako je to v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 66/03).

4.5 Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadné odlišnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu

podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

Vzhľadom na plynulé konanie okresného súdu od nariadenia znaleckého dokazovania 23. septembra 2003 zisteného zo súdneho spisu sp. zn. 8 C 29/95 nepovažoval ústavný súd za dôvodné vyhovieť aj návrhu s'ťažovateľky, aby zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní ňou označených základných práv.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1 S'ťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 165 000 Sk.

6.2 Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre s'ťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv s'ťažovateľky, najmä s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania považuje za primerané v sume 120 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 13. novembra 2006 a vyjadrenie z 20. novembra 2007. Odmena určená podľa § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) (t. j. 1/6 z výpočtového základu 16 381 Sk) za jeden úkon vykonaný v roku 2006 je 2 730 Sk a s režijným paušálom 164 Sk predstavuje sumu 2 894 Sk. Odmena určená podľa § 11 ods. 2 vyhlášky (t. j. 1/6 z výpočtového základu 17 822 Sk) za jeden úkon vykonaný v roku 2007 je 2 970 Sk a s režijným paušálom 178 Sk predstavuje sumu 3 148 Sk. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom by predstavovala za 2 úkony v roku 2006 sumu 5 788 Sk a za úkon vykonaný v roku 2007 sumu 3 148 Sk, t. j. spolu za 3 úkony právnych služieb 8 936 Sk. Pretože si sťažovateľka uplatnila náhradu trov v menšej sume 8 696 Sk, ústavný súd vyhovel jej návrhu. Z týchto dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2008